

دستور بر خورد با کشتی «مادلین»

کشتی «مادلین»، حامل فعالان طرفداران فلسطین پس از توقیف توسط نیروی دریایی ارتش رژیم صهیونیستی در حال حرکت به «بندر اشلود» در سرزمین‌های اشغالی است. به دستور «ایتامار بن گویر»، وزیر امنیت داخلی این رژیم قرار است سرنشینان کشتی از بندر اشدود به بازداشتگاهی در شهر «رمله» منتقل شوند. نظامیان رژیم صهیونیستی که بامداد امروز با یورش به کشتی «مادلین» آن را توقیف کردند، در حال انتقال به بندر اشدود هستند. این کشتی حامل ۱۲ فعال طرفدار فلسطین از کشورهای مختلف اروپایی و کمک‌های بشر دوستانه است که برای شکستن محاصره نوار غزه، از بندر سیسلیل در جنوب ایتالیا به راه افتاده بود. در همین حال، «ایتامار بن گویر»، وزیر تندرو و راستگرایی افراطی امنیت داخلی رژیم صهیونیستی به سازمان زندان‌های اسرائیل دستور داد که از ورود هرگونه نماد فلسطینی به همراه کنشگران کشتی مادلین در زندان خودداری کنند. اسرائیل هیوم نوشت که این دستور به عنوان بخشی از تمهیدات امنیتی برای کشتی مادلین، توسط بن گویر به همراه «کوبی یعقوبی»، افسر زندان‌ها و «اشلومی ساگی»، فرمانده بخش مرکزی سازمان زندان صادر شده است. بر اساس گزارش منتشرشده، سازمان زندان‌های رژیم صهیونیستی کنشگران اروپایی را از بندر اشدود به سوی زندانی در شهر رمله همراهی و در سلول‌های جداگانه‌ای در «زندان گیوعون» شهر «رمله» نگهداری خواهند کرد. بن گویر به فرماندهی سازمان زندان‌ها دستور داده است که استفاده از وسایل ارتباطی و رسانه‌ای، مانند رادیو و تلویزیون را برای آنها ممنوع کنند. این در حالی است که رسانه‌های محلی از پهلوگرفتن کشتی مادلین در بندر اشدود خبر داده اند، در حالی که مقامات صهیونیستی می‌گویند که این کشتی در حال حرکت به سمت سرزمین‌های اشغالی است و زمان ورود آن مشخص نیست. در همین ارتباط، «اسرائیل کاتس»، وزیر جنگ رژیم صهیونیستی به ارتش اسرائیل دستور داده است که هنگام ورود سرنشینان کشتی مادلین به سرزمین‌های اشغالی، ویدئویی از تصاویر حمله هفتم اکبر حماس (عملیات طوفان الاقصی) را به آنها نشان دهند.

انتقاد هریس از ترامپ

معاون رئیس جمهور سابق آمریکا در حمایت از معترضان در کالیفرنیا از اقدامات دولت ترامپ انتقاد کرده و آن‌ها را برنام‌های در راستای تحریک هرج و مرج و گسترش وحشت و تفرقه توصیف کرد. در شرایطی که درگیری، بازداشت و چالش قدرت، سویمین روز اعتراضات مهاجرتی در کالیفرنیا را شکل می‌دهد، «کاملا هریس» معاون رئیس جمهور سابق آمریکا در پیامی به لشکرکشی گارد ملی آمریکا به لس‌آنجلس که به دستور «دونالد ترامپ» رئیس جمهور آمریکا صورت گرفته است، تاخت. هریس با انتشار بیانیه‌ای گفت: «لس‌آنجلس خانه‌ی من است و مانند بسیاری از آمریکایی‌ها، من از آنچه در خیابان‌های شهرمان شاهد هستیم، وحشت‌زده‌ام.» معاون سابق «جو بایدن»، رئیس جمهور سابق آمریکا با انتقاد از سرکوب اعتراضات استفاده از قوه قهریه‌فراينده نوشت: «استقرار گارد ملی، تشدید خطرناکی است که با هدف ایجاد هرج و مرج انجام می‌شود. علاوه بر حملات اخیر اداره مهاجرت و گمرک آمریکا در جنوب کالیفرنیا و سراسر کشور، این بخشی از دستور کار بی‌رحمانه و حساب‌شده‌ی دولت ترامپ برای گسترش وحشت و تفرقه است.» هریس گفت: «اقدامات این دولت مربوط به امنیت عمومی نیست، بلکه در جهت دامن زدن به ترس است. ترس از جامعه‌ای که خواستار کرامت و روند قانونی است. اعتراض، ابزاری قدرتمند و ضروری در مبارزه برای عدالت است و همانطور که پلیس لس‌آنجلس، شهردار و فرماندار اشاره کرده‌اند، تظاهرات در دفاع از همسایگان مهاجر ما، به‌طرز چشمگیری مسالمت‌آمیز بوده است. من همچنان از میلیون‌ها آمریکایی که برای محافظت از اساسی‌ترین حقوق و آزادی‌های ما به پا خاسته‌اند، حمایت می‌کنم.» این اظهارات در حالی مطرح می‌شود که اکثر چهره‌های سرشناس دموکرات کالیفرنیا به برنامه‌های ترامپ برای سرکوب اعتراضات در ایالت‌شان تاخته‌اند.

توضیح بدهم که دکترین عدم تفویض بیش از حد nondelegation doctrine یکی از دکترین‌های برگرفته از قانون اساسی آمریکا است که در حقوق اساسی آمریکا مورد بحث قرار گرفته است و بر اساس آن کنگره نمی‌تواند اختیارات اساسی قانون‌گذاری خود را به نهادهای دیگر، از جمله رئیس‌جمهور یا نهادهای اجرایی، واگذار کند بدون آن‌که استانداردها و حدود مشخص و روشنی تعیین کند. خود این دکترین نیز بر اساس اصل تفکیک قوا پایه‌گذاری شده است که بر اساس اصل اول قانون اساسی آمریکا قدرت قانون‌گذاری به‌طور خاص به کنگره سپرده شده است. بر این مبنا اگر کنگره بخواهد اختیاری را واگذار کند، باید استانداردهای روشن و قابل اجرا برای استفاده از آن اختیار تعیین کند و دامنه و هدف آن را مشخص کند.

دکترین سوالات مهم major questions doctrine به تازگی در دعاوی علیه دولت به کار گرفته شده است و منظور این است که زمانی که یک آژانس دولتی یا رئیس‌جمهور تلاش دارد تصمیمی با اهمیت گسترده سیاسی یا اقتصادی اتخاذ کند، باید مجوز صریح و روشن از کنگره داشته باشد و تفسیر مبهم یا کلی از یک قانون کافی نیست. برای مثال در دعوی West Virginia علیه EPA که آژانس حفاظت محیط زیست است دیوان عالی حکم داد که آژانس حفاظت محیط زیست (EPA) نمی‌تواند با استناد به قانون پاک‌سازی هوا Clean Air Act مقررات گسترده‌ای برای تغییر کل ساختار تولید برق در کشور وضع کند و به عبارتی این سوال مهم است و به مجوز صریح کنگره نیاز دارد. در یک دعوی که در سال ۲۰۲۳ در زمان دولت بایدن با موضوع بخشودگی گسترده وام‌های دانشجویی مطرح شده بود نیز دیوان عالی گفت چنین اقدامی دارای تبعات اقتصادی و سیاسی عظیم است و قانون HEROES Act مجوز روشن برای این کار نداده است.

به هر حال در دعوی جاری علیه دولت ترامپ نیز از دو دکترین حقوقی مذکور استفاده شد و هیئت سه‌نفره دادگاه تجارت بین‌الملل به اتفاق آرا حکم داد که اولاً- رئیس‌جمهور ترامپ اختیارات قانونی برای اعمال این تعرفه‌ها تحت IEEPA را نداشته است. ثانیاً- تعرفه‌های اعمال شده با قانون تجارت ۱۹۷۴ نیز همخوانی ندارد، زیرا این قانون تنها اجازه اعمال تعرفه‌های محدود (حداکثر ۱۵٪ برای ۱۵۰ روز) را می‌دهد. ثالثاً- هیچ تهدید «غیرمعمول و فوق‌العاده‌ای» که استفاده از IEEPA را توجیه کند، وجود نداشته است و در نهایت هم دادگاه اجرای این تعرفه‌ها را به‌طور دائمی متوقف کرد. دولت ترامپ به این حکم اعتراض کرد و دادگاه تجدیدنظر فدرال (Federal Circuit) اجرای حکم را به طور موقت متوقف کرد تا بررسی‌های بیشتر انجام شود و مهلت ارائه دفاعیات هم تا ۹ ژوئن ۲۰۲۵ تعیین شده است.

▼ سرنوشت حقوقی پرونده جاری

اگر دادگاه تجدیدنظر فدرال در پرونده جاری رأیی علیه دولت ترامپ صادر کند، دولت می‌تواند پرونده را به دیوان عالی ایالات متحده (U.S. Supreme Court) ببرد. دیوان عالی ابتدا باید تشخیص دهد که آیا پرونده قابلیت رسیدگی و دخالت دیوان عالی را دارد یاخیر و به عبارتی ابتدا باید صلاحیت خودش را احراز کند و در این صورت گواهی صادر می‌کند که به آن Writ of Certiorari یعنی گواهی رسیدگی گفته می‌شود. شرایطی که احتمال پذیرش پرونده توسط دیوان عالی را افزایش می‌دهد عبارتند از: ۱- موضوع دارای اهمیت ملی باشد مانند چالش به اختیارات رئیس‌جمهور در سیاست تجاری یا تفسیر گسترده از قوانین اقتصادی مانند IEEPA یا Trade Act-۲. تعارض میان دادگاه‌های تجدیدنظر وجود داشته باشد به این معنا که حوزه‌های مختلف قضایی در پرونده‌های مشابه آرای متفاوت داده باشند ۳- موضوعی مبتنی بر یکی از دکترین‌های مهم قانون اساسی باشد ۴- دولت فدرال درخواست دهد یعنی اگر دادستان کل ایالات متحده برای دولت تقاضای رسیدگی بدهد، احتمال پذیرش افزایش می‌یابد.

در پرونده جاری با توجه به وجود شرایط بالا به احتمال زیاد اگر رای بر علیه دولت ترامپ باشد با لحاظ شرایط بالا پرونده به دیوان عالی نیز کشیده می‌شود به یکی از پرجالش‌ترین اعمال تعرفه‌ای رئیس‌جمهور مربوط است به محدوده اختیارات قوه مجریه در حوزه تجارت خارجی می‌پردازد.

▼ نتیجه

موضوع اعمال تعرفه‌های تجاری دولت ترامپ اکنون هم موضوعی مهم در صحنه سیاست و اقتصاد داخلی آمریکا است که موجب تلاطم بسیاری در اقتصاد داخلی و به‌ویژه بازار سهام آمریکا شده است و هم موضوعی بین‌المللی است که آثار گسترده‌ای در صحنه تجارت بین‌الملل بر جای می‌گذارد. در حوزه حقوق اساسی آمریکا و برای حفاظت از سرمایه‌گذاری و تجارت بین‌المللی که ارکان اصلی اقتصاد این کشور محسوب می‌شوند دادگاه اختصاصی تجارت بین‌الملل تشکیل شده است که به شکایات شرکت‌ها و افرادی رسیدگی می‌کند که در حوزه‌های تجارت و گمرک با نهادها و سازمان‌های اجرایی چالش حقوقی دارند و عملکرد آن‌ها را مغایر با قانون اساسی و سایر قوانین اجرایی کشور می‌دانند. اعمال تعرفه‌های جدید تجاری دولت ترامپ بر واردات از بسیاری کشورها هم در دادگاه تجارت بین‌الملل این کشور رسیدگی و هیئت سه‌نفره قضات این دادگاه آن را مغایر با قانون اساسی آمریکا دانسته‌اند و اکنون نیز در مر حله تجدیدنظر قرار دارد و به نظر می‌رسد احتمال کشیده شدن این پرونده به مرحله بالاتر یعنی دیوان عالی هم وجود دارد.

بیارات ترامپ

باری دولت آمریکا در دادگاه‌های این کشور

از جمله اعمال تعرفه‌ها را بدون نیاز به تأیید کنگره انجام دهد. ترامپ با اعلام وضعیت اضطراری ملی به دلایلی مانند قاچاق مواد مخدر و مهاجرت غیرقانونی، از این قانون برای اعمال تعرفه بر کانادا، مکزیک و چین استفاده کرده است.

۳ بخش ۳۰۱ قانون تجارت of the Trade Act

این قانون در سال ۱۹۷۴ تصویب شده است به رئیس‌جمهور اجازه می‌دهد در صورت اقدامات ناعادلانه تجاری از سوی کشورهای دیگر، تعرفه‌هایی اعمال کند. ترامپ از این اختیار برای اعمال تعرفه بر کالاهای چینی استفاده کرده است.

اما به اعتقاد بسیاری از حقوق‌دانان اقدامات تعرفه‌ای دولت ترامپ در دوره دوم ریاست‌جمهوری‌اش با استناد به قوانین موجود، با تفسیری گسترده از اختیارات ریاست‌جمهوری در قوانین مذکور صورت گرفته است و به همین دلیل این اقدامات با چالش‌های حقوقی داخلی و اعتراضات حقوقی بین‌المللی مواجه شده‌اند که شکایت جدید در دادگاه تجارت بین‌الملل نیز در زمره همین اعتراض‌ها محسوب می‌شود.

▼ پرونده جاری

V.O.S. Selections, Inc. v. United States

خواهان این پرونده شرکت پرونده V.O.S. Selections مستقر در نیویورک است که دارای چندین کسب و کار واردکننده کالاهای مختلف از کشورهای است که اکنون به سبب اعمال تعرفه‌ها امکان واردات از آن کشورها یا از بین رفته‌اند و یا به شدت محدود شده‌اند. خواننده این پرونده هم دولت ایالات متحده و وزارت امنیت داخلی آمریکا است و موضوع شکایت هم به چالش کشیدن و لغو تعرفه‌های اعمال شده توسط رئیس‌جمهور ترامپ است که بر اساس فرمان اجرایی ۱۴۲۵۷ صادر شده بود. استدلال شاکیان آن بود که قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین‌المللی (IEEPA) به رئیس‌جمهور اجازه نمی‌دهد تعرفه‌های گسترده‌ای را بدون تأیید کنگره اعمال کند و اصولاً استفاده از IEEPA برای اعمال تعرفه‌ها به دلیل کسری تجاری یا قاچاق مواد مخدر، فراتر از اختیارات قانونی رئیس‌جمهور است. همچنین این اقدامات با اصل تفکیک قوا و دکترین‌های حقوقی مهم در حقوق اساسی آمریکا مانند دکترین «عدم تفویض بیش از حد nondelegation doctrine و دکترین سوالات مهم major questions doctrine مغایرت دارد.

انرژی کانادایی با تعرفه ۱۰ درصدی) و ۱۰ درصد بر کالاهای چینی اعمال کرد. این اقدام به‌عنوان پاسخ به تهدیدات امنیتی مانند قاچاق فنتانیل و مهاجرت غیرقانونی از سوی دو کشور کانادا و مکزیک اعلام شد.

در ماه مارس ۲۰۲۵ افزایش تعرفه‌ها بر واردات فولاد و آلومینیوم از ۲۵ درصد به ۵۰ درصد برای اکثر کشورهای، با استثنائاتی برای برخی کشورها انجام گرفت.

در ماه آوریل ۲۰۲۵ نیز اعلام تعرفه پایه ده درصد بر تمام واردات (به‌جز کانادا و مکزیک) و تعرفه‌های بالاتر برای حدود ۶۰ کشور بر اساس اقدامات تجاری ناعادلانه آن‌ها انجام شده است.

البته مذاکراتی هم با برخی کشورها برای تنظیم این تعرفه‌ها صورت گرفته و به نتایج موقتی هم منجر شده است. در ماه می گذشته توافق موقتی با بریتانیا صورت گرفت و معافیت موقت از تعرفه‌های فولاد و آلومینیوم ۵۰ درصد برای بریتانیا مورد موافقت قرار گرفت و در عین حال طرفین مذاکره برای پیش‌نویس قرارداد جامع اقتصادی موسوم به توافق شکوفایی اقتصادی Economic Prosperity Deal را آغاز و در دستور کار قرار گرفت. در مهمترین توافق که منجر به کاهش تنش بازارهای مالی شد در ۱۲ ماه می با کشور چین توافق موقتی صورت گرفت و کاهش تعرفه‌ها به مدت ۹۰ روز برای مذاکرات آتی مورد موافقت قرار گرفت.

▼ مبانی قانونی اعمال تعرفه‌ها

دولت ترامپ در اعمال تعرفه‌ها به قوانین مختلف توسل جسته است که مهمترین آن‌ها موارد زیر هستند.

۱ بخش ۲۳۲ قانون توسعه تجارت of the Trade Expansion Act

این قانون در سال ۱۹۶۲ تصویب شده است و بخش ۲۳۲ از قانون به رئیس‌جمهور اجازه می‌دهد در صورت تهدید واردات به امنیت ملی، پس از تحقیقات وزارت بازرگانی، تعرفه‌هایی اعمال کند. دولت ترامپ از این اختیار برای اعمال تعرفه بر فولاد و آلومینیوم استفاده کرده است.

۲ قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین‌المللی International Emergency Economic Powers Act – IEEPA

این قانون در سال ۱۹۷۷ تصویب شده است و به رئیس‌جمهور اجازه می‌دهد در شرایط اضطراری ملی، اقدامات اقتصادی